

Iwona Müller

„Gotowość nauczycieli do stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych”, Wojciech Czerski, Lublin 2017 : [recenzja]

Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media nr 2 (29), 129-132

2018

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Iwona Müller

Biblioteka Zespołu Szkół Handlowych
im. Bolesława Prusa w Katowicach
e-mail: metodykdsbibliotek@gmail.com

**Gotowość nauczycieli do stosowania nowoczesnych
technologii informacyjno-komunikacyjnych /
Wojciech Czerski. – Lublin : Wydawnictwo
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2017. –
ISBN 978-83-7784-981-1**

Praca Wojciecha Czerskiego, doktora nauk społecznych z zakresu pedagogiki, związanego z Wydziałem Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, to głos w sprawie przygotowania nauczycieli do stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy z dziećmi i młodzieżą w szkole XXI w. Autor w sześciu rozdziałach i poprzedzającym je *Wprowadzeniu* dokładnie analizuje to zagadnienie.

Wprowadzając czytelnika w tematykę książki, W. Czerski podkreśla, że zmiany cywilizacyjne, a co za tym idzie, „rewolucja naukowo-techniczna, informatyczna, informacyjna” wymusiły na nauczycielach wykorzystywanie nowoczesnych technologii w zakresie nauczania, przygotowania się do zajęć, zdobywania wiedzy, doksztalcania.

W rozdziale pierwszym badacz omawia determinanty gotowości nauczycieli do innowacyjnego stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnej. Powołując się na definicje autorzytetów naukowych (Wincenty Okoń, Czesław Kupisiewicz, Małgorzata Kupisiewicz, Stefan Michał Kwiatkowski, Martin Beathge, Waldemar Furmanek), potwierdza, że kwalifikacje zawodowe to, oprócz wiedzy i umiejętności, również – cytując Czesława Plewkę – „układy postaw, warunków psychofizycznych, umożliwiających skuteczne rozwiązywanie zadań zawodowych wynika-

jących z wykonywania zawodu (np. nauczyciela-wychowawcy), a także troski o własny zawodowy rozwój” (Czerski, 2017, s. 19).

Zwraca również uwagę na kompetencje zawodowe nauczycieli, w tym na 8 kompetencji kluczowych, na których bazuje polski system oświaty. Po wyjaśnieniu pojęcia gotowości zawodowej odnosi je bezpośrednio do nauczycieli. Omawia poziomy gotowości zawodowej nauczycieli (według Krystyny Duraj-Nowakowej poziom najwyższy, wysoki, średni, niski, bardzo niski), proponuje zmodyfikowanie tej skali od poziomu eksperckiego po odtwórczy, poprzez zastosowanie jej do określenia stopnia zaawansowania nauczycieli w zakresie umiejętności posługiwania się tej grupy zawodowej technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. Wreszcie definiuje samo pojęcie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK).

W. Czerski dokonuje analizy gotowości nauczycieli do działań innowacyjnych, wskazując wiedzę jako jej podstawowy składnik. Przytacza definicje wiedzy, jej podziały i typy, odnosząc się do nauczycieli. Zwraca uwagę na umiejętności i motywacje tej grupy zawodowej, wyjaśniając pojęcia, wskazując ich podziały i rodzaje, powołując się na stan prawny i analizując sytuację w polskich szkołach (analiza dokumentacji na stronach internetowych szkół i placówek). W dalszej części rozdziału autor omawia zagadnienie gotowości zawodowej nauczycieli, prezentując wyniki badań i opracowania z innych krajów, następnie porównuje je z wynikami polskich badań, podkreślając potrzebę dalszego sondowania tego problemu.

Rozdział drugi publikacji badacz poświęca nowoczesnym technologiom stosowanym w procesie dydaktycznym. Wyjaśnia, czym są tablice interaktywne, do czego służą, jakie mogą mieć zastosowanie, omawia ich rodzaje oraz wymienia umiejętności, jakie powinni posiadać nauczyciele obsługujący to narzędzie.

W rozdziale trzecim autor skupia się na zastosowaniu nowoczesnych technologii w pracy nauczyciela-wychowawcy, podając przykład elektronicznego dziennika lekcyjnego, który w znacznym stopniu może ułatwić prowadzenie dokumentacji pedagogicznej. W. Czerski opisuje stan prawny dotyczący prowadzenia dziennika elektronicznego w szkole, wskazuje na jego funkcje (w tym funkcję komunikacyjną między użytkownikami), analizuje modele przechowywania danych w tego typu dziennikach, dokonuje przeglądu wybranych dzienników.

Rozdział czwarty poświęcony jest założeniom metodologicznym badań własnych, których przedmiotem było określenie czynników warunkujących poziom gotowości nauczycieli do stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w codziennej pracy zawo-

dowej. Autor wskazuje problemy badawcze i hipotezy badań własnych, wyjaśnia pojęcia zmiennych i wskaźników zmiennych badań, omawia wybrane metody i techniki badawcze.

Rozdział piąty stanowi omówienie podstawowych czynników warunkujących poziom gotowości nauczycieli do stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych na podstawie przeprowadzonych badań własnych w zakresie:

- wiedzy nauczycieli na temat TIK możliwych do wykorzystania w edukacji, w tym tablic interaktywnych i dziennika elektronicznego, określenia poziomu wiedzy nauczycieli na temat nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, również w odniesieniu do wybranych czynników społeczno-demograficznych (płeć, wiek, staż pracy, wykształcenie, stopień awansu zawodowego, wielkość szkoły, wielkość miejscowości, w której znajduje się szkoła, udział szkoły w pilotażu „Cyfrowa szkoła”);
- umiejętności stosowania przez nauczycieli TIK, szczególnie tablic interaktywnych, dziennika elektronicznego (prowadzenie dokumentacji i komunikacja z rodzicami), określenia poziomu umiejętności obsługi nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, również w odniesieniu do wybranych czynników społeczno-demograficznych;
- poziomu motywacji nauczycieli do stosowania TIK w pracy zawodowej (charakterystyka motywacji zawodowych, motywacja do stosowania urządzeń informatycznych oraz oprogramowania komputerowego, określenie poziomu motywacji w odniesieniu do wybranych czynników społeczno-demograficznych).

Każdy podrozdział autor pracy kończy podsumowaniem wyników badań; rozdział piąty podsumowuje zbiorczo, analizując wyniki i określając poziom wiedzy, umiejętności obsługi i motywacji działań nauczycieli w kręgu nowoczesnej technologii informacyjno-komunikacyjnej.

Rozdział szósty zawiera omówienie i podsumowanie wybranych czynników materialnych, technicznych i organizacyjnych, wpływających na poziom gotowości nauczycieli do stosowania TIK, w odniesieniu do:

- wyposażenia szkół w te technologie;
- trudności napotykanych przez nauczycieli (z podziałem na trudności występujące podczas stosowania tablic interaktywnych i dziennika elektronicznego).

W *Zakończeniu* W. Czerski wskazuje, iż „niezbędna jest przebudowa polskiego systemu oświaty, a w szczególności infrastruktury medialnej szkół, oraz przygotowanie nauczycieli do sprawnego i świadomego posługiwania się nią w procesie dydaktycznym” (Czerski, 2017, s. 246) i to

na każdym etapie edukacyjnym. Podsumowuje wyniki swoich badań, zwracając uwagę na problemy badawcze, podaje również propozycje dalszego doskonalenia procesu dydaktyczno-wychowawczego, adresując je do: organów prowadzących, dyrektorów szkół, ośrodków doskonalenia nauczycieli, uczelni wyższych i samych nauczycieli.

Autor sporządził również obszerny wykaz *Literatury* oraz wykaz publikacji w Internecie (*Netografia*), do których odsyła zainteresowanych.

Publikacja pt. *Gotowość nauczycieli do stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych* powinna zainteresować wszystkie podmioty uczestniczące w procesie dydaktycznym i tworzące go – począwszy od autorów podstaw programowych, poprzez organy prowadzące, ośrodki doskonalenia, dyrektorów szkół i placówek oświatowych, rektorów i wykładowców uczelni wyższych, po nauczycieli (także akademickich) i wychowawców, którzy na co dzień powinni pracować z zastosowaniem TIK. Współczesna szkoła na każdym poziomie edukacyjnym nie może istnieć bez nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. W związku z ich stałym rozwojem nauczyciele jako mentorzy wiedzy muszą doskonalić swoje umiejętności w tym zakresie. Powinni też posiadać motywację na wysokim lub bardzo wysokim poziomie, a także umiejętności obejmujące zastosowanie TIK i gotowość do posługiwania się tymi technologiami.

Podsumowując, należy podkreślić duże zaangażowanie autora, który zanalizował i omówił wyniki przeprowadzonych badań, przygotowując tabelaryczną rekomendację i sposoby naprawy sytuacji.

Literatura

Czerski, W. (2017). *Gotowość nauczycieli do stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Tekst wpłynął do redakcji 5 lutego 2018 r.